

Övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP)

Hitta i dokumentet

[Allmänt](#)
[Definition](#)
[Ansvarsfördelning](#)
[Kostnadsansvar](#)
[Sortimentsuppföljning](#)
[Förskrivare](#)
[Distribution](#)

[Förskrivning](#)
[Egenansvar](#)
[Reklamationer](#)
[Lagar, författningar och föreskrifter](#)
[Uppdaterat från föregående version](#)

Gäller samtliga vårdgivare inom Region Halland, Hallands kommuner samt privata vårdgivare med vårdavtal.

Allmänt

Anvisningarna ger allmän information om livsmedel för speciella medicinska ändamål/Foods for Special Medical Purposes (FSMP) samt om vilka regler och riktlinjer som gäller vid förskrivning. Innehållet riktas i första hand till personal och förskrivare inom hälso- och sjukvård.

Arbetet med FSMP ändamål vilar på de grunder som anges i Hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Definition

FSMP är livsmedel för personer som på grund av sjukdom, åkomma eller medicinskt tillstånd inte kan täcka sitt energi- eller näringsbehov med vanlig mat. FSMP kan användas som enda eller kompletterande näringskälla. Exempel på denna typ av livsmedel är sondnäring, kosttillsäg och livsmedel för personer med medfödda ämnesomsättningssjukdomar.

Ansvarsfördelning

Region Halland, Hjälpmedelscentrum har ansvar för FSMP, rådgivning, sortimentsförteckning, upphandling, kravspecifikationer, avtalsuppföljning samt vårdriktlinjer.

Region Halland och Hallands kommuner har ett gemensamt ansvar för att det finns ett regelverk kring kostnadsansvar och ansvar för nutritionsbehandling, som ligger till grund för Hjälpmedelscentrums arbete med förskrivnings- och distributionsflöde.

Kostnadsansvar

Vårdriktlinje: Riktlinjer för livsmedel – FSMP

Fastställd av: Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel, Fastställt: 2025-01-08

Huvudförfattare: Johnsson Lars ADH HFS HMC

Medförfattare:

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Gäller för: Kommuner; Region Halland hälso- och sjukvård

Priset för produkterna för personer från 16 år sätts utifrån Hjälpmedelcentrums prissättningsmodell och personen betalar för produkterna per månad. Fakturan kommer påföljande månad. När månadsfakturan för produkterna överstiger 1 400 kr inträder ett månadsbaserat högkostnadsskydd för nutrition. Kostnader som överskrider högkostnadsskyddet bekostas av sjukvårdshuvudmannen.

Priset för produkterna för barn under 16 år är 120 kr per uttag. Förskrivningen ska motsvara högst tre månaders förbrukning i taget.

Kommunerna betalar en transportavgift per uttag för de patienter som är kommunens sjukvårdsansvar. Transportavgiften kan komma att justeras enligt index.

Sortimentsgrupp

Representanter från Region Halland och kommunerna ingår i sortimentsgruppen. Dessa personer deltar i upphandlingsarbetet samt är aktiva deltagare under avtalsperioden.

Gruppen ska:

- Diskutera nya behov och utvärdera produkter.
- Ge förslag på vilka produkter som ska ingå i sortiment.
- Fortlöpande utvärdera det befintliga sortimentet.
- Delta på sortimentsgruppsmöten 4 gånger/ år

Förskrivare

Förskrivare ska ha anställning inom region, kommun eller av vårdgivare som har avtal med region eller kommun. Respektive verksamhetschef beslutar om vem eller vilka av den behöriga hälso- och sjukvårdspersonalen som ska ges möjlighet att förskriva livsmedel för speciella medicinska ändamål.

- Leg. läkare har förskrivningsrätt för hela sortimentet.
- Leg. dietist har förskrivningsrätt för hela sortimentet.
- Leg. sjuksköterska med tjänst inom kommun eller distriktssköterska har efter genomgången förskrivareutbildning förskrivningsrätt för ett urval av kosttillskott, berikningsprodukter och förtjockningsmedel.

Förskrivarens ansvar:

- Ha kunskap om övergripande riktlinjer för livsmedel för speciella medicinska ändamål samt vårdriktlinjer för produktområdet med krav om bedömning, utredning och uppföljning.

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Gäller för: Kommuner; Region Halland hälso- och sjukvård

- Ha god kunskap om de produkter som förskrivs och verka för kostnadseffektivitet vid produktval.
- I samband med förskrivningen ge god information till patienten, närstående och/eller vårdpersonal om hur produkten skall användas, exempelvis avseende sort, mängd per dag, fördelning över dagen och praktisk information kring förvaring. Även informera om kostnaden samt skyldigheten att betala icke uthämtad beställd försändelse.

Förskrivning

Sortimentet utgörs av Hallands upphandlade produkter för livsmedel för speciella medicinska ändamål (FSMP).

Val av nutritionsprodukt ska ske ur det upphandlade sortimentet. I de fall flera produkter är upphandlade på samma position i avtalet skall den produkt som är rangordnad som nummer ett användas i första hand. Produkt med lägre rangordning kan förskrivas i de fall det är medicinskt motiverat.

För att vara berättigad till förskrivning ska personen vara folkbokförd i Halland, alternativt listad på vårdcentral i Halland och folkbokförd i nära angränsande kommun till Hallands län. Förskrivning kan göras till person boende i ordinärt boende, på särskilt boende eller på boende med särskilt stöd och service.

För personer folkbokförda i övriga län är förskrivare skyldig att tillse att nutritionsbehandling erbjuds via hemregion.

Förskrivningen skall alltid föregås av en medicinsk utredning av nutritionsproblem samt bedömning av behov respektive intag av energi och protein, samt i förekommande fall även andra näringsämnen.

Förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål kan ske vid såväl kortvarigt som långvarigt behov av nutritionsstöd inkluderat uppföljande insats. Så långt som möjligt ska förskrivningen ske i samråd med personen.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål förskrivs via förskrivarsystemet Sesam LMN. Förskrivning av produkter för vuxna ≥ 16 ska motsvara en månads förbrukning i taget och gäller för maximalt 12 uttag på ett år. Förskrivning av produkter till barn < 16 år kan även motsvara högst tre månaders förbrukning och gäller då för maximalt sex uttag på ett år.

Om det upphandlade sortimentet inte tillgodoser den enskilda patientens behov tar förskrivaren kontakt med nutritionskonsulent.

Distribution

Vårdriktlinje: Riktlinjer för livsmedel – FSMP
RH-5013

Fastställd av: Gemensam nämnd för hemsjukvård och hjälpmedel, Fastställt:
2025-01-08

Huvudförfattare: Johnsson Lars ADH HFS HMC
Medförfattare:

Sida 3 av 4

OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.

Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Gäller för: Kommuner; Region Halland hälso- och sjukvård

Patient, anhörig eller god man beställer nutritionen i 1177 eller kontaktar Hjälpmedelscentrums kundtjänst.

Vårdpersonal ska i första hand använda regionens e-tjänst för beställning av patientens ordinerade nutritionsprodukter.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål förskrivs via Sesam LMN och distribueras till patientens önskade adress i Sverige, eller till ombud för avhämtning. Leverans kan ske till privatpersoner boende på äldreboenden, boenden med särskilt stöd och service eller liknande.

Leverans av lagervara sker inom 2-4 vardagar. Beställningsvara levereras inom 5-10 vardagar.

Egenansvar

Nutritionsprodukter kan även köpas via Internet eller på apotek. I de fall patienten väljer att handla via dessa inköpsställen är det att betrakta som egenvård och patienten står för samtliga kostnader för inköpet.

Reklamationer

Levererade produkter återtogs ej, annat än vid eventuell reklamation på grund av skadat gods eller felaktig leverans. För beställda och utlevererade produkter som inte hämtats vid utlämningsställe skickas faktura på hela beloppet.

Uppdaterat från föregående version

- Ändrat Leg.läkares förskrivningsrätt. Tagit bort Leg. specialistsjuksköterska inom specialistvård har efter genomgången förskrivarutbildning förskrivningsrätt för ett urval av kosttillskott och berikningsprodukter, tills tillgång till dietist är säkrad för specialistsjukvården. Detta berör de verksamheter vars specialistsjuksköterskor hade förskrivningsrätt före införandet av Sesam LMN.
- Leverans av lagervara sker inom 2-4 vardagar. Beställningsvara levereras inom 5-10 vardagar.
- Tagit bort rubrik samt innehåll lagar, författningar, föreskrifter inklusive länkar.